

**LATVIJAS
UNIVERSITĀTE**
ANNO 1919

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

PROFESIONĀLAJĀ IZGLĪTĪBĀ IESAISTĪTO
VISPĀRIZGLĪTOJOŠO MĀCĪBU PRIEKŠMETU PEDAGOGU
KOMPETENCES PAAUGSTINĀŠANA

Rudīte Rinkeviča

E-kulturoloģija. Eiropas un nacionālā identitāte kultūras procesos

Materi ls izstr d ts
ESF Darb bas programmas 2007. - 2013.gadam šCilv kresursi un nodarbin t baö
priorit tes 1.2. šIzgl t ba un prasmesö
pas kuma 1.2.1.šProfesion l s izgl t bas un visp r jo prasmju att st baö
aktivit tes 1.2.1.2. šVisp r jo zin -anu un prasmju uzlabo-anaö
apak-aktivit tes 1.2.1.1.2. šProfesion laj izgl t b iesaist to pedagogu
kompetences paaugstin -anaö

**Latvijas Universitātes realizētā projekta
„Profesionālajā izglītībā iesaistīto vispārīzglītojošo mācību priekšmetu pedagogu
kompetences paaugstināšana”**

(Vieno-an s Nr.2009/0274/1DP/1.2.1.1.2/09/IPIA/VIAA/003,
LU re istr cijas Nr.ESS2009/88) steno-anai.

Rīga, 2010

E-KULTUROLOĢIJA

Eiropas un nacionālā identitāte kultūras procesos (2)

Mācību stunda: *Eiropas un nacionālā identitāte kultūras procesos*

Mācību stundas *Eiropas un nacionālā identitāte kultūras procesos*

mērķis:

sekmēt kultūrizglotības personības veidošanos, apzinot un izprotot Eiropas un nacionālās, etniskās identitātes veidošanos, lietot un paskaidrot identitātes daudzveidību raksturojošajās dienās.

Mācību stundas *Eiropas un nacionālā identitāte kultūras procesos* uzdevumi:

1. Sekmēt savas kultūrintitātes apzināšanos pasaules kultūru kopainā.
2. Veicināt tolerantu attieksmi pret ikvienas tautas identitāti, izprotot to atšķirības un mijiedarbību;
3. Izskaidrot mācību stundā apgūstamos jēdzienus.
4. Izteikt un argumentēt viedokli par Eiropas un nacionālo identitātes kultūras procesos.

Pamatjēdzieni: Eiropas identitāte, nacionālā identitāte, nacionālā kultūras identitāte, etniskā identitāte, multikulturalisms, tolerance, nacionālisms.

Mācību stundas *Eiropas un nacionālā identitāte kultūras procesos* rezultāti:

1. Apgūti Eiropas, nacionālās un etniskās identitātes pamatjēdzieni.
2. Izpratne par Eiropas, nacionālās un etniskās identitātes būtību un nozīmi kultūras procesos.
3. Aizpildīta darba lapa ar uzdevumiem.

Resursi:

- Prezentācija,
- Metodiskie ieteikumi skolotājiem,
- Uzdevumu darba lapa skolotājiem.

Stundas gaita:

Ierosināšanas fāze: Skolotājs/-a noskaidro izglotājamo priekšstatu par Eiropas, nacionālo un etnisko identitāti, tās veidošanas nosacījumiem. Pareiz jie priekšstati un zināšanas tiek papildinātas ar jaunu informāciju. Prezentācijas slaidi 3, 11, 12, 13, 16.

Apjēgšanas fāze: Skolotājs vadītājs tiek apgūti Eiropas, nacionālo un etnisko identitāti raksturojošie komponenti un jēdzieni. Prezentācijas slaidi 4, 10, 14, 15, 17, 19, 21. Darba lapas aizpildīšana jaunās mācību vielas apguves gaitā, nostiprinot analītiskās domāšanas un viedokļa argumentāšanas prasmes.

Refleksijas fāze: Jauniegtās informācijas apkopošana un nostiprināšana, Prezentācijas slaidi 18, 19, 20.

Metodiskie ieteikumi skolotājiem

Identitāte

Identitāte ir sevis apzināšanās, savu īpašību, spēju izjūta, ka pašiem esam kaut kas, pašaušanās uz sevi, pašapziņa uzvedībā, spēja pieņemt lēmumus. Relatīvi nemainīgs garīgais veselums. Identitātes apziņai ir nozīme sevis veidošanā un saglabāšanā. (Pedagoģijas terminu vārdnīca)

Šī identitāti nevar iemācīt, tā ir individuāla apzināšanās, pašnoteikšanās un pašapziņas rezultāts. Vienlaicīgi process un stāvoklis. (G. Pokratiece gr. "Personības izaugšana un identitāte")

Identitātes izaugšana sekmīga apzināšanās, personiskās dzīves izpratni un pārliecību par atzinību no citiem. (pēc E. Eriksona)

š[.] m s neizv lamies visas m su identit –u kop bas vien d pak p ; runa nav tikai par to, ko indiv ds, r c bas persona nolemj likt uz sp les. Tikpat svar gs ir jaut jums, par ko vide m s izveido.ö (T.H. riksens)

Eiropas identitātes aspekti

28.04.2010, www.easyget.lv,

Vēsturisks fakts: Eiropas k feder las valsts ideja tika aktualiz ta jau 18., 19. gadsimta mij . Par to iest j s Napoleons Bonaparts, p c kura sak ves 1815. gad V n notika kongress, kur tika noteiktas gan Eiropas valstu robežas, gan tika izveidota starpvalstu sadarb bas sist ma.

Eiropas vienot bas ideja tika aktualiz ta p c Pirm pasaules kara, pateicoties Tautu Savien bai. Savuk rt p c Otr pasaules kara 1949. gad tika nodibin ta NATO, 1951. gad ó Eiropas Savien ba, 1949. gad ó Eiropas Padome, kuru m r is bija vienot Rietumeiropu.

Austrumeiropas valstis Rietumu valst m pievienoj s p c komunistu valstu bloka sabrukuma.

Eiropas identitātes veidošanās gaitā ir vairāki faktori, kas šo procesu var kavēt:

- nevienmērīga valstu attīstība,
- pasliktinājusies demogrāfiskā situācija,
- lielvalstu dominānce,
- gadsimtu gaitā daudzās Eiropas valstīs izveidojušies daudzie sabiedrības modeļi.

JAUTĀJUMI UN PĀRĀRĀRĀJUMI:

Kur, jūsuprāt, no minētajiem faktoriem visvairāk apdraud Eiropas identitātes veidošanos? Kāpēc?

Vai vispār iespējama vienota Eiropas identitāte?

Pārtiek atzīst, ka Eiropā, ņemot vērā ES politisko un etnisko daudzveidību, pastāv visai etniski fragmentāra struktūra. Eiropēiskums ir veidots no daudzu etnisko kultūru fragmentiem, kuriem nav tendence saplūst, bet saglabā savas formas. Tas fakts radījis gan daudzkopienas valstis, gan izraisījis konfliktus.

Etniskā identitāte. Attēls: 21.11.2009., www.blog.discoveryindochina.com,

Etniskā identitāte ir sociālās identitātes daļa. Tās struktūrā izdala divus galvenos komponentus – *kognitīvo* (zināšanas un pieredzi par savas grupas savdabību un piederības apzināšanos) un *efektīvo* (savas grupas pārbūvniecību, piederības nozīmi).

FAKTS. Etniskā identitāte veidošanās procesā atbilstība attīstības posmiem:

- 1) 6 – 7 gadu vecumā bērni iegūst pirmās fragmentāras zināšanas par savu piederību kādam etnosam;
- 2) 8 – 9 gadu vecumā bērni jau skaidri identificē sevi ar etnisko grupu un prot to pamatot – vecāku tautību, dzimšanas vieta, dzimtvalodu;
- 3) 10 – 11 gadu vecumā etniskā identitāte jau ir izveidojusies. Līdz ar citu tautu savdabīgām pārmaiņām bērni atzīmē savas tautas unikālo vēsturi, kultūru, tradīcijas, dzīvesveidu. (*Pēc Piažē.*)

(pēc Ogeņikiforova// Psiholoģijas Pasaule, 2005/12)

JAUTĀJUMSPĀRŅUNĀJUMS:

Kā veidojusies jūsu etniskā identitāte?

Starpkultūru attiecību pētījumos tiek aktualizēti jautājumi, vai etniskums būtībā jāuzskata par aktuālu starpkultūru robežlīniju? Sabiedrība etniskuma nozīmi saglabā, tomēr globālajā pasaulē, kur robežas tiek izplūst, tādās sociālās identitātes kā vecums, profesija, izglītība un citas pakāpeniski iemētnisko kultūru vēsturisko vietu.

Viedoklis: Šis kots ar etimoloģiju un beidzot ar mūsdienu etnisko konfliktu analīzi, etniskumam parasti tiek piedēvēta nojēguma un atsveinātības nozīme. [...] Nenoliedzot etniskā un politiskā saistību, nākas atzīt, ka vienpusēgs politizēts skatījums nācē skaidrojuma daudzpusību, paralīzē no aizspriedumiem būtu skatījumu uz dabiski vēsturisku, senu un attīstībai pakāpenisku kopienību, kura glabā valodu, neatkarīgu pasaules semiotizācijas un domāšanas veidu, kā arī kultūras tradīcijas. (S. Lasmane, *Integrācija un etnopolitika*, rakstu kr.)

Nacionālisms.

Nacionālisms ir ideoloģija, kas uzskatāma par cilvēka sociālās dzīves fundamentu - radies 18. gadsimtā, jau 19. gadsimtā tas kļuva dominātīvu valstnieku politikā. Nacionālisma jēgas sakājas gan vāsturiskos, gan eogriskos, gan valodiskos, gan kultūras apstākļos.

www.multimedialerning.org.

Nacionālisms sakājas Francijas revolūcijā, un tas gadsimta laikā ieguva vairākas nozīmes. Būtiskie strāvumi ir kultūras un politiskais nacionālisms.

Kultūras nacionālisms visplašāk izplatījās tieši Centrālajā un Austrumeiropā, kur, būtībā izkļiedtiem cilvēkiem, nacionālās apziņas veido kopējā senatnē, relīģijā un/vai valodā. (www.wikipedia.com)

Nacionālismam raksturīga noteiktas grupas locekļa piederības izjūta, apziņa, ka cilvēks pieder kādai noteiktai tradīcijai, kas ir atšķirīga no citu grupu tradīcijām.

Š[.] stieni kultūras pasaulē grūti atrast personas, kas neiekautos nevienā nacionālijā. Teorētiski tas ir iespējams, bet faktiski ikviens cilvēks saistīts ar kādu nacionālijā, ar komunisti. (P. Dreimanis)

Nacionālismu pārtiek dabisku parādību, kam rītas nedraudpārīrstiesīovīnism un neiecietība pret citām nacionālijām.

JAUT JUMIP RRUN M:

Vai nacionālais un nacionālais paāpziā, j suprt, ir identiski j dzieni?

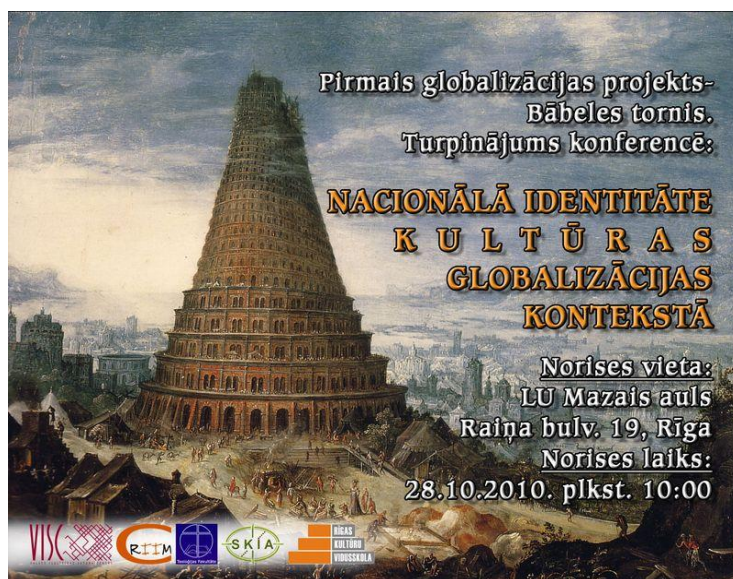
Vai piekrītat īm izteikumam: šNacionālais paāpziā izpaūflas savdabīgā nacionālais romantismā o centienos piedvīt savai tautai paās spjas un tikumus, paū vietu un lomu (pat misiju) pasaules vēsturiskajā procesā. (R. K. līs šIntegrācija un etnopolitika, rakstu kr.) ? **Miniet piemērus, kas atbilstu aprakst tajai situācijai!**

Nacionālā identitāte.

Vai nacionālais identitāte pastāv špati par sevi, vai to iespējams veidot? Nenoliedzami, nacionālais identitāte nav konstants, sastindzis apziāas fenomēns, sociālais fenomēns. Tā ir pakāpta sabiedrības attīstībai un tendencēm, kas vērojamas kultūrā (ar subkulturā), vēstures izvērtējumā, politikā utt.

Nacionālais identitātes meklējumi un saglabāšana ir **dziļi, tautas mentalitātes balstīts process, ko nekāds gadījums nedrīkst vienkāršot un pārvērst par virspusēju, rīgiem atribūtiem apkarinātu norisi, ne ar saistīt ar nacionālais norobežošanas tendencēm.** (J. Plotnieks, šPersonības paizjēta un identitāte, rakstu kr.)

Nacionālās identitātes jautājumiem un pētniecībai tiek rīkotas gan lokāla, gan starptautiska mēroga konferences.

Pirmais globalizācijas projekts-
Bābeles tornis.
Turpinājums konferencē:
**NACIONĀLĀ IDENTITĀTE
KULTŪRAS
GLOBALIZĀCIJAS
KONTEKSTĀ**
Norises vieta:
LU Mazais aulis
Raīņa bulv. 19, Rīga
Norises laiks:
28.10.2010. plkst. 10:00

Logos: VISC, RITM, SKIA, DZĀS KULTŪRAS VĒSTURISKĀ

13.10.2010, www.catholic.lv

Multikulturālisms.

06.02.2022, www.torkhan.blogspot.com

Multikulturālisms ir ideoloģija, politika un diskurss, kas ietverjas par kultūras plurālisma vērtībām un kultūras formu daudzveidības saglabāšanu. Multikulturālisma kontekstā – ir būtisks apzīmētās nevis arī dzienu švešs, bet gan šat – ir gšö.

Multikulturālisma galvenā ideja ir balstīta uz faktu, ka valstī, kurā dzīvo vairākas etniskās grupas ar atbilstošu kultūru, tiek saglabāts līdzsvars un neviena no kultūras netiek apspiesta, kā arī tiek radīti labvēlīgi apstākļi kultūras attīstībai.

Multikulturālisms sabiedrības ietvaros pastāv un sadzīvo cilvēku grupas, kurām ir dažāda etnokulturālā piederība. Piešķirto grupām pieskaita ne tikai imigrantus, bet arī nacionālās minoritātes, kurām ir sava valoda, relīģija, kopēja izcelsme, etniskā teritorija un līdzīgi politiskie uzskati. Aizstājot kultūru dažādību, multikulturālisms balstās uz to, ka kultūras atbilstošā valstī organizējot sabiedrību nepazūd un netiek nolīdzinātas, bet gan eksistē ar nostiprinātām tendencēm. Par kultūras atbilstošām var uzskatīt valodu, tradīcijas, reliģiju, vērtības.

www.wikipedia.com

UZDEVUMS PATSTĀVĀJAM DARBAM:

Iepazīstiet plašāk ar *Vācijas kancleres Angelas Merkeles* viedokli, ka **mēģinājumi izveidot Vācijā multikulturālu sabiedrību ir cietuši neveiksmi**

(www.apollo.lv, 17.10.2010) Izsakiet savu viedokli, saistot to ar multikulturālisma izpausmēm Latvijā sabiedrībā!

Literatūras un interneta resursu saraksts:

Dreimanis P. Latvju tautas attīstība un nacionālisms. Toronto: Latvian National Association in Canada, 1968., 41. lpp.

Eriksons E. Identitāte: jaunība un krīze. Rīga: Jumava, 1998.

Eriksens T. H. Saknes un pēdas. Identitāte mainīgā laikā. Rīga: Zvaigzne ABC, 2010.

Erģle A., Purins V., Sviestis A. Kulturoloģija. Rīga: RaKa, 2009.

Integrācija un etnopolitika (rakstu kr.). LU Filozofijas un socioloģijas institūts. Rīga: Jumava, 2000.

Kālis R. // Izglītība un Kultūra. 1994.g. 6.janvāris, 4.nr.

Pedagoģijas terminu vārdnīca. Rīga: Zvaigzne ABC, 2000, 62. lpp.

Personības pazīšana un identitāte. (rakstu kr.). Rīga: SIA "Mācību apgāds" NT, 1998.

Smits E. D. Nacionālā identitāte. Rīga: AGB, 1997.

Rinkeviča R. The Sustenance of Ethnic Identity in the Multicultural Environment of Daugavpils./ Humanities in New Europe. (rakstu kr.) Kaunas, 2006.

www.wikipedia.com

citi internetā pieejamie materiāli